EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.4.13
KOM(2011) 206 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Bendrosios rinkos aktas

Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti

„Bendros pastangos skatinti naująjį augimą“

{SEK(2011) 467 galutinis}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Bendrosios rinkos aktas

Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti

„Bendros pastangos skatinti naująjį augimą“

TURINYS

1. Įvadas ... 2
2. Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti ... 5
2.1. MVĮ galimybės gauti finansavimą ... 5
2.2. Piliečių judumas ... 6
2.3. Intelektinės nuosavybės teisės ... 8
2.4. Vartotojai – bendrosios rinkos dalyviai ... 9
2.5. Paslaugos ... 10
2.6. Tinklai ... 11
2.7. Skaitmeninė bendroji rinka ... 12
2.8. Socialinis verslumas ... 14
2.9. Mokesčiai ... 16
2.10. Socialinė sanglauda ... 17
2.11. Teisinė įmonių aplinka ... 18
2.12. Viešieji pirkimai ... 19
3. Sėkmės sąlygos, sustiprintas bendrosios rinkos valdymas ... 20
4. Kitas etapas ir išvada ... 22

1. ĮVADAS

Nuo pat Europos projekto kūrimo pradžios pagrindiniu siekiu buvusi bendroji rinka, dabar tapusi **vidaus rinka, jau daugiau nei 50 metų didina Europos žmonių vienybę ir atveria naujų augimo erdvių daugiau nei 21 milijonui Europos įmonių**. Vidaus rinka, laisvo prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimo erdvė, nuo 1993 m. buvo praturtinta sutvirtinus ekonominę integraciją, įvedus bendrą valiutą ir sukūrus solidarumo bei sanglaudos politiką. Šiandien kaip niekada rinka **yra reali kasdieninio piliečių**, kurie savo veikloje, darbe ir namuose ar vartodami naudojasi jos teikiamais privalumais, **gyvenimo dalis** ir yra **tikras Europos ekonomikos augimo** bei įmonių plėtros **variklis**.

Tačiau **vidaus rinka turi trūkumų**, kuriuos savo ataskaitoje „Nauja bendrosios rinkos strategija“ pažymėjo Mario Monti, o Louis Grech ataskaitoje „Dėl bendrosios rinkos vartotojams ir piliečiams sukūrimo“ [1] – Europos Parlamentas.

Veiksmų planas augimui didinti ir pasitikėjimui stiprinti

Pašalinti šiuos trūkumus – vadinasi, **suteikti unikalią galimybę bendrosios rinkos visam potencialui atsiskleisti**, leidžiant piliečiams vėl tapti bendros erdvės, kurioje jie gyvena, šeimininkais, ir suteikiant daugiau galimybių viešiesiems ir privatiesiems subjektams sėkmingai įgyvendinti iniciatyvas. Tam reikia parengti **aktyvią ir įvairias sritis apimančią strategiją**. Tai reiškia, kad būtina panaikinti **rinkos susiskaidymą ir pašalinti prekių judėjimo, inovacijų ir kūrybiškumo kliūtis bei suvaržymus**. Tai reiškia, kad reikia stiprinti **piliečių pasitikėjimą vidaus rinka ir suteikti galimybę vartotojams naudotis visais privalumais, kuriuos ta rinka teikia**. Geriau integruota rinka – kolektyvinio moterų ir vyrų, įmonių ir Europos teritorijų, įskaitant atokiausias ir mažiausiai išsivysčiusias teritorijas[2], konkurencingumo platforma. Reikia **skubiai imtis veiksmų**. Nepaisant greitos Europos Sąjungos reakcijos į krizę ir šiuo metu sėkmingai vykdomų reformų, ypač finansų rinkose ir ekonomikos valdymo srityje, krizės poveikis potencialiam augimui ir nedarbui gali būti ilgalaikis ir turėti įtakos europiečių gyvenimui ir jų ateičiai[3]. Siekdama kovoti su šiuo iššūkiu **Europos Sąjunga priėmė strategiją „Europa 2020“** ir nustatė ambicingus naujos **pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo** krypties tikslus[4]. Tačiau šiuos tikslus pasiekti bus galima tik tuo atveju, jei Europos Sąjunga ir valstybės narės pradės **skubias struktūrines reformas**. **Pirmenybė turi būti teikiama priemonėms, galinčioms skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą**. Metinėje augimo apžvalgoje[5] Komisija pabrėžė visapusiško atsako į krizę poreikį; raginama sutelkti visą bendrosios rinkos augimo skatinimo potencialą ir taip ryžtingai prisidėti prie šio atsako. Šis vaidmuo buvo pabrėžtas 2011 m. kovo 24 ir 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose: „bendrajai rinkai tenka svarbus vaidmuo siekiant ekonomikos augimo ir užimtumo bei skatinant konkurencingumą (...) Ypač daug dėmesio reikėtų skirti priemonėms, kuriomis užtikrinamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas

---

1 A7-0132/2010.

2 Ataskaitą apie padėtį šiuose regionuose Komisija patikėjo Pedro Solbesui.

3 Vidutiniu laikotarpiu numatomas 1,5 % potencialus augimas iki 2020 m. 9,6 % darbingo amžiaus gyventojų yra bedarbiai. Komisijos komunikatas „Metinė augimo apžvalga. Visapusiško ES atsako į krizę spartinimas“, 2 ir 3 p.

4 COM(2010) 2020.

5 Komunikatas „Metinė augimo apžvalga“, COM(2011) 11.

ir kurios piliečiams bei įmonėms duoda apčiuopiamų rezultatų“[6]. Bendroji rinka suteikia pagrindą ir priemones tokioms reformoms įgyvendinti.

Vaisingos ir skatinančios veikti viešosios diskusijos

Reaguodama į šiuos iššūkius, Komisija pradėjo diskusijas dėl **penkiasdešimties pasiūlymų**, pateiktų komunikate **„Kuriamas Bendrosios rinkos aktas“** [7].

Viešosios diskusijos vyko Europos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Viešosiose diskusijose išsakyta daugiau kaip 800 pastabų dėl Bendrosios rinkos akto; pastabos atspindėjo valstybių narių, nevyriausybinių organizacijų, nacionalinio ir Europos lygmens socialinių partnerių, vietos ir regioninių valdžios institucijų, pramonės ir profesinių federacijų, profsąjungų, įmonių, vartotojų asociacijų, ekspertų grupių (angl. „think tanks“), universitetų ir daugelio piliečių nuomones[8]. Diskusijose išryškėjo **dideli pilietinės visuomenės lūkesčiai** – tiek bendrosios rinkos potencialo stiprinimo siekiant skatinti **augimą ir darbo vietų kūrimą**, tiek vidaus rinkos **socialinės dimensijos** ir viešųjų paslaugų apsaugos atžvilgiais. Ekonomikos dalyvių pateikti prioritetai patvirtina tvirtą paramą bendram tikslui – siekti **labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos**.

2010 m. gruodžio 10 d. išvadose[9] Taryba patvirtino Bendrosios rinkos akte nustatytą bendrą požiūrį, pagal kurį bendroji rinka turi turėti stiprų ekonominį ir socialinį pagrindą, siekiant sukurti labai konkurencingą ekonomiką. Ji įsipareigojo toliau nagrinėti Bendrosios rinkos aktą, siekdama kuo anksčiau kartu su Europos Parlamentu ir Komisija nustatyti prioritetines priemones, kurios turėtų būti įgyvendintos iki 2012 m. pabaigos. Europos Parlamentas 2011 m. balandžio 6 d. rezoliucijose, paremtose Parlamento narių Sandros Kalnietės, Cristian Silviu Busoi ir Antonio Fernando Correia de Campos ataskaitomis[10], pateikė savo prioritetus kuriant bendrąją rinką Europos gyventojams, skatinant verslą ir augimą ir atsižvelgiant į valdymą ir partnerystę.

Dvylika svertų augimui skatinti ir piliečių pasitikėjimui stiprinti

Remdamasi viešųjų konsultacijų rezultatais, Europos Parlamento ir Tarybos nuomonėmis ir išvadomis, taip pat Regionų komiteto[11] ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto[12] nuomonėmis, Komisija nustatė **dvylika svertų**. **Komisija siūlo, kad iki 2012 m. pabaigos kiekvienam iš jų ES priimtų pagrindines priemones augimui skatinti ir piliečių pasitikėjimui stiprinti.**

2011 m. Komisija pristatys teisės aktų, reikalingų šioms pagrindinėms priemonėms įgyvendinti, pasiūlymus, kad **Parlamentas ir Taryba galėtų atsakyti į Europos Vadovų**

---

6 2011 m. kovo 24 ir 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 10/11, 7 dalis.

7 COM(2010) 608.

8 Žr. pridedamą Viešųjų konsultacijų dėl Bendrosios rinkos akto ataskaitą.

9 Tarybos išvados dėl Bendrosios rinkos akto (17799/10).

10 Atitinkamai „Valdymas ir partnerystė bendrojoje rinkoje“ P7TA-PROV(2011)0144, „Bendroji rinka Europos gyventojams“ P7TA-PROV(2011)0145 ir „Bendroji rinka siekiant skatinti verslą ir augimą“ P7TA-PROV(2011)0146.

11 CdR 330/2010 - ECOS-V-009.

12 CESE 525/2011 – INT/548.

Tarybos prašymą iki 2012 m. pabaigos priimti pirmąjį prioritetinių priemonių rinkinį siekiant bendrajai rinkai suteikti naują impulsą[13].

Toks prioritetų nustatymas nereiškia, kad Komisija atsisako tęsti kitų komunikate „Kuriamas Bendrosios rinkos aktas“ nustatytų sričių darbus, kuriais bus galima bendrąją rinką paversti augimo ir darbo vietų kūrimo platforma. Reaguojant į būtinybę skubiai veikti siekiant paskatinti augimą ir kurti darbo vietas, **pateiktas veiksmų planas yra tik pirmas žingsnis**.

Darbus reikia tęsti ir jau dabar reikia pasirengti kitam etapui. Komisija pristatys kitas tuos pačius poreikius atitinkančias priemones, kuriomis daug prisidedama prie bendrosios rinkos pagyvinimo projekto. 2012 m. pabaigoje Komisija įvertins pagal šį veiksmų planą pasiektą pažangą ir pristatys tolesnio etapo programą. Visos šios priemonės bus nuoseklus politinis atsakas, kaip šalinti vidaus rinkos trūkumus, pagal strategiją „Europa 2020“ siūlant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo modelį.

Tvarus augimas

Visomis šiomis reformomis turi būti prisidedama prie tvaraus vystymosi, pagrįsto **didelio konkurencingumo socialine rinkos ekonomika**[14]. Jomis turi būti prisidedama prie **socialinės** pažangos ir **darbo vietų kūrimo** bei **aplinkos kokybės gerinimo** ir **kovos su klimato kaita**. Jomis turi būti **stiprinama išorinė vidaus rinkos dimensija**. **Taip pat jos turi teikti apčiuopiamą naudą piliečiams**, kuriems yra skirtos. Nuo to priklauso piliečių parama Europos integracijos projektui ir jų pasitikėjimas.

Pažangus augimas

Įgyvendinus šias reformas bus **papildyta ir pertvarkyta bendroji rinka, ją pritaikant prie XXI a. iššūkių**, visų pirma susijusių su **skaitmenine ekonomika**, ir taip mūsų pramonei bus suteiktos priemonės, dėl kurių ji taps konkurencingesnė tarptautinėse rinkose, o Europai – infrastruktūros, būtinos užtikrinant laisvą asmenų ir prekių judėjimą. Jomis taip pat turėtų būti skatinamos inovacijos ir kūryba, prisidedančios prie **tvirtos pramoninės bazės atkūrimo Europoje** ir prie konkurencingos paslaugų visuomenės vystymosi.

Integracinis augimas

Šios reformos **palengvins mažųjų įmonių ir mikroįmonių**, **kurios yra valstybių ir Europos ekonomikos pagrindas, steigimą ir vystymąsi.** Tolesnės pastangos užtikrinti **pažangesnį reglamentavimą** ir **mažinti administracinę naštą** bus neatskiriama tokių reformų dalis. Jomis bus siekiama **išspręsti konkrečias Europos gyventojų problemas** ir pasiekti, kad integracija nevyktų socialinių teisių sąskaita, bet priešingai – šiomis reformomis bus prisidedama prie solidaresnės visuomenės kūrimo.

Tuo tikslu **Komisija toliau gilins poveikio tyrimų, atliekamų teikiant bet kokį su vidaus rinka susijusį teisės akto pasiūlymą, socialinį aspektą**. . Ji užtikrins, kad jos pasiūlytuose teisės aktuose būtų nuorodos į socialines teises ir politikos sritis, kai iš tokių tyrimų matyti, kad tai pagrįstai reikalinga. Ji tinkamai atsižvelgs į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 ir 9 straipsnius ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Šios pagrindinėse teisėse visų pirma numatyta, kad darbuotojai ir darbdaviai arba atitinkamos jų organizacijos

---

[13] 2011 m. kovo 24 ir 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, kovo 25 d. EUCO 10/11, 7 dalis.

[14] Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 3 dalis.

pagal Sąjungos teisę ir nacionalinius teisės aktus bei praktiką turi teisę interesų konflikto atveju imtis kolektyvinių veiksmų, įskaitant streikus, savo interesams apginti[15].

Integracinis augimas taip pat reiškia ir ypatingą dėmesį žmonėms su negalia – jie taip pat turi galėti naudotis bendrosios rinkos teikiamais privalumais, pvz., ribotos judėsenos asmenims turėtų būti sudaromos sąlygos keliauti lengviau, o žmonėms su regėjimo negalia suteikiama daugiau galimybių skaityti.

Integruota strategija

Komisija jau ėmėsi kelių pagrindinių darbų įgyvendindama septynias pavyzdines Europos Sąjungos 2020 m. strategijos iniciatyvas. Pradėtos įgyvendinti iniciatyvos, susijusios su visomis sritimis, turinčiomis įtakos ekonomikos atgaivinimui, pavyzdžiui, Efektyvaus energijos vartojimo planas[16] arba Smulkiojo verslo akto Europai apžvalga[17], palaipsniui nužymi naujojo augimo gaires. Finansų rinkų vaidmuo šiuo atžvilgiu bus pagrindinis, o pradėtos finansinių paslaugų reguliavimo siekiant užtikrinti tvarų augimą[18] reformos bus tęsiamos.

2. DVYLIKA SVERTŲ AUGIMUI SKATINTI IR PASITIKĖJIMUI STIPRINTI

2.1. MVĮ galimybės gauti finansavimą

Pagrindinė priemonė

Teisės aktai, kuriais siekiama, kad rizikos kapitalo fondai, esantys bet kurioje valstybėje narėje, be kliūčių ar papildomų reikalavimų galėtų lengviau investuoti bet kurioje kitoje valstybėje narėje. *Tikslas – užtikrinti, kad norinčios pasinaudoti rizikos kapitalu MVĮ galėtų kreiptis į reikiamą patirtį jų specifiniame sektoriuje turinčius fondus, galinčius pasiūlyti kapitalą patrauklia kaina*[19].

21 milijonas Europos Sąjungos MVĮ yra pagrindinė tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo varomoji jėga. Sunkumai gauti finansavimą yra viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių MVĮ kurti naujus produktus, stiprinti savo infrastruktūrą ar įdarbinti daugiau darbuotojų[20]. Ši situacija vienodai tinka tiek gerai įsitvirtinusioms, tiek novatoriškoms ir greitai augančioms įmonėms.

Dauguma gerai įsitvirtinusių Europos MVĮ turi galimybę gauti banko paskolą, tačiau dėl finansų krizės ta galimybė sumažėjo. Todėl vasario mėnesį priimtoje **Smulkiojo verslo akto** apžvalgoje Komisija įsipareigojo vertinti visų finansinių paslaugų srities teisės aktų pasiūlymų poveikį MVĮ (pvz., bankams nustatytieji kapitalo reikalavimai) ir juos tinkamai suderinti.

---

15 Chartijos 28 straipsnis.

16 COM(2011) 109.

17 COM(2011) 78.

18 Žr. 2010 m. spalio 2 d. Komunikatą „Finansinių paslaugų reguliavimas siekiant užtikrinti tvarų augimą“, COM(2010) 301 ir Pažangos ataskaitą, paskelbtą 2011 m. vasario mėn. (http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/110209_progress_report_financial_issues_fr.pdf).

19 Taip pat žr. pavyzdines iniciatyvas „Inovacijų sąjunga“, COM(2010) 546.

20 Remiantis 2009 m. Eurobarometro duomenimis, sunkumai gaunant finansavimą minimi kaip antra pagrindinė kliūtis, stabdanti įmonių augimą. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_271_en.pdf.

Sudaryti geresnes sąlygas gauti finansavimą greitai augančioms įmonėms yra svarbiausias reikalavimas, nes jos, visų pirma novatoriškos MVĮ, vaidina lemiamą vaidmenį kuriant novatorišką ir tvarią ekonomiką. Siekdamos gauti lėšų, būtinų, kad išradimai taptų tinkami parduoti, šios įmonės, be banko paskolų, dažnai ieško kitų galimybių skolintis kapitalo rinkose. Rizikos kapitalo rinkos gali pasiūlyti kapitalą, tačiau Europoje jos dar nepakankamai išsivysčiusios. Dėl daugybės nacionalinių reguliavimo režimų ir mokestinių kliūčių rizikos kapitalo fondai turi didelių sunkumų pritraukti kapitalą užsienyje ir veikti tarpvalstybiniu mastu. Ši pagrindinė priemonė bus įgyvendinama glaudžiai bendradarbiaujant su MVĮ finansiniu forumu.

Dėl MVĮ finansavimo bus parengtas veiksmų planas, susijęs ne vien tik su įvairiais finansavimo šaltiniais, bet ir tiesiogiai su MVĮ finansavimo priemonėmis ir palankios aplinkos MVĮ plėtrai ir augimui sukūrimu.

Skaidrumo direktyva, Prospekto direktyvos įgyvendinimo reglamentas ir Piktnaudžiavimo rinka direktyva turi būti iš dalies pakeisti, kad į biržos prekybos sąrašą įtrauktoms MVĮ taikomi įpareigojimai būtų proporcingesni, kartu užtikrinant tą patį investuotojų apsaugos lygį. Be to, persvarstant **Finansinių priemonių rinkų direktyvą (MIFID),** turės būti įtrauktos MVĮ skirtos specialios suderintos sąlygos derybų platformoms, kad būtų sukurta tokių rinkų kokybės sistema ir palengvintas tinklo kūrimas.

2.2. Piliečių judumas

Pagrindinė priemonė

Teisės aktai, susiję su modernizuotu profesinių kvalifikacijų pripažinimu[21]. *Tikslas – supaprastinti mobiliųjų darbuotojų abipusio pripažinimo procedūras, atnaujinti teisinę sistemą, persvarstyti reglamentuojamų profesijų sritis ir sustiprinti valstybių narių pasitikėjimą ir bendradarbiavimą. Europos profesinio pažymėjimo sukūrimas visų pirma paskatintų profesionalių darbuotojų judumą ir būtų atitinkamų valstybių narių valdžios institucijų abipusio pasitikėjimo garantas – visa tai galiausiai būtų naudinga vartotojams bei darbdaviams.*

Darbuotojų judumas ir kvalifikacija atitinka poreikį atgaivinti augimą Europoje. Padidėjus kvalifikuotos darbo jėgos judumui, Europos ekonomika taps konkurencingesnė. Dar yra per daug su reguliavimu susijusių kliūčių, trukdančių europiečiams dirbti Europos Sąjungoje ten, kur jie pageidauja, o tuo metu daug aukštos kvalifikacijos darbuotojams skirtų darbo vietų tebėra laisvos. Ekonomikai būtų daugiau naudos iš laikino darbuotojų judumo, jei jis būtų labiau skatinamas ir lengviau įvykdomas dėl aiškesnės sistemos. Be to, nereglamentuojamose srityse svarbu toliau stengtis užtikrinti nacionalinių sertifikavimo sistemų tarpusavio atitiktį pasinaudojant Europos kvalifikacijų sąranga, kad darbuotojams persikeliant dirbti iš vienos vietos į kitą būtų galima lengviau palyginti kvalifikacijas.

Dabartinei darbo rinkos padėčiai, kuriai įtaką daro ekonomikos krizė ir gyventojų senėjimas, būdingas darbo jėgos trūkumas, o darbdaviai sunkiai randa darbuotojų, turinčių reikiamą kvalifikaciją. Esant tokioms aplinkybėms, piliečiams turi būti suteikta galimybė greitai pakeisti darbo vietą kitoje valstybėje narėje. Todėl reikia, kad jų kvalifikacija ir darbo patirtis būtų pripažįstamos visose valstybėse narėse.

---

[21] Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė“, COM(2010) 682.

Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas judumui, piliečiai turi turėti galimybę įtvirtinti ir išlaikyti **teisę į papildomą pensiją (perkeliamumą)** net ir tada, kai imama dirbti kitoje valstybėje narėje. Kad iki 2012 m. piliečių lūkesčiai būtų patenkinti, labai svarbus tvirtas Parlamento ir Tarybos įsipareigojimas.

Siekdama šio tikslo ir remdamasi 2010 m. Žaliąja knyga[22] Komisija paskelbs Baltąją knygą dėl pensijų, kurioje, be kitų klausimų, bus nagrinėjamas ir teisių į pensiją apsaugos klausimas, o valstybės narės bus skatinamos sukurti pensijų priežiūros mechanizmus, padedančius piliečiams stebėti savo teisių į pensiją kaitą. Po to 2012 m. bus pasiūlyta teisinių priemonių, kuriomis skatinama teisių į pensiją apsauga. Kartu Komisija persvarstys Direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, kad darbuotojai ir darbdaviai galėtų geriau pasinaudoti bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis.

Pavyzdine iniciatyva „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė“ Komisija taip pat pasiūlė kelias priemones judumui skatinti, pvz., sukurti **„Europos įgūdžių pasą“**, į kurį bus įtraukti gyvenime įgyti įgūdžiai ir kompetencijos sritys[23].

Taip pat reikia palengvinti jaunuolių judumą, ypač tų, kurie baigė mokyklą ir neįgijo specialybės. Tuo tikslu Komisija pasiūlys Tarybos **rekomendacijos** mokymui ne mokykloje skatinti **ir jo rezultatams pripažinti** projektą[24].

---

22 „Adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“, COM(2010) 365.

23 Žr. COM(2010) 682.

24 Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Judus jaunimas“, COM(2010) 477.

2.3. Intelektinės nuosavybės teisės

Pagrindinė priemonė

***Teisės aktai**, kuriais nustatoma **bendra patentinė apsaugos tvarka**, taikoma kuo daugiau valstybių narių, ir **vienoda ginčų sprendimo tvarka**; siekiama, kad pirmieji bendri pažymėjimai, kuriems taikoma tokia bendra apsauga, galėtų būti išduoti 2013 m*[25].

Intelektinės nuosavybės teisė yra Pagrindinių teisių chartijoje pripažinta nuosavybės teisė[26]. Ji tokia pat svarbi kaip ir žaliavos ar pramoninė bazė: 44–75 % didžiųjų įmonių išteklių susiję su jų intelektinės nuosavybės teisėmis[27]. Pramonės sektoriai, kuriuose intelektinės nuosavybės teise intensyviai naudojamasi, turi strateginę reikšmę tvariam mūsų ekonomikos augimui. Jie ne tik yra inovacijų šaltinis, bet ir kuria pastebimai didelę ekonominę vertę bei siūlo stabilias ir aukštos kvalifikacijos reikalaujančias darbo vietas. Atlyginimai ten vidutiniškai 60 % didesni nei kituose sektoriuose.

Intelektinės nuosavybės teisių apsauga skatina investicijas kuriant naujoviškus produktus ir paslaugas, nes taip užtikrinama teisinga investicijų grąža. Atsižvelgiant į pagrindines teises, bus parengta reglamentavimo sistema, kuria veiksmingai apsaugomos intelektinės nuosavybės teisės. Ši sistema, tuo pat metu turinti užtikrinti informacijos, produktų ir paslaugų sklaidą bei konkurencijos teisės laikymąsi, turės būti vienas iš ES prioritetų.

Dabartinė padėtis, kai esama daugybės pažymėjimų ir nacionalinių ginčų sprendimų sistemų, yra brangi, mažai veiksminga ir sukelia teisinę painiavą, o tai reiškia, kad bendros patentinės apsaugos tvarkos ir vienodos ginčų sprendimo tvarkos įvedimas yra absoliutus šios srities prioritetas. Dėl bendros apsaugos sąnaudos sumažėtų 80 %.

Sukūrus intelektinės nuosavybės teisių rėmimo priemonę, taip pat būtų lengviau sukurti **tikrą Europos patentų ir licencijų rinką.** Be to, pageidautina, kad nematerialusis įmonės turtas – intelektinės nuosavybės teisės – būtų visiškai pripažįstamas kaip užstatas paskolai gauti.

Be to, **dabartinės autorių teisių licencijų suteikimo sistemos** teisėtai pasiūlai internete taip pat turi būti supaprastintos ir skaidrios[28]. Interneto amžiuje vykdant kolektyvinį administravimą būtina pereiti prie Europos modelių, kuriuos naudojant būtų lengviau išduoti licencijas, apimančias kelias interneto paslaugų įvairovės sritis, kartu užtikrinant aukšto lygio apsaugą teisių turėtojams. Dėl šio naujo atnaujintos teisinės sistemos lankstumo aspekto atsiras nauji verslo modeliai, todėl mobilesniems vartotojams plačiu mastu bei kryptingai bus platinamas kūrybinio pobūdžio turinys. *Be to, turėtų būti palengvintas Europos kultūros institucijų katalogų, įskaitant „**kūrinius našlaičius**“, skaitmeninės versijos sukūrimas.*

Teisėta pasiūla turi būti skatinama priimant Europos teisės aktus, skirtus **kovai su piratavimu ir padirbinėjimu** stiprinti, visų pirma sustiprinant Europos prekių klastojimo ir piratavimo stebėsenos centro veiklą ir pagerinant valdžios institucijų bendradarbiavimą[29]. Muitinės institucijų galimybę užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių apsaugą reikia sustiprinti

---

25 Taip pat žr. pavyzdines iniciatyvas: „Inovacijų sąjunga“, COM(2010) 546 ir „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“, COM(2010) 614.

26 Pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnis.

27 Šaltinis: http://www.wipo.int/sme/en/documents/valuing patents.htm

28 Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, COM(2010) 245.

29 Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Integruota pramonės politika“, COM(2010) 614.

persvarstant teisės aktus. Nustatyta , kad piratavimas ir padirbinėjimas Europos įmonėms per metus kainuoja 250 mlrd. EUR[30].

Europos prekių ženklų sistemą taip pat reikia modernizuoti, kad būtų pagerinta ženklų apsauga ir europinė bei nacionalinės sistemos taptų labiau susijusios; dėl to procedūros taptų paprastesnės, sumažėtų sąnaudos, o sistema iki galo išnaudotų naująsias technologijas, dėl to būtų lengviau atlikti mokslinius tyrimus.

Šie klausimai bus nagrinėjami Komunikate dėl intelektinės nuosavybės strategijos, kurį Komisija priims 2011 m.

2.4. Vartotojai – bendrosios rinkos dalyviai

Pagrindinė priemonė

Su alternatyviais ginčų sprendimo mechanizmais susiję teisės aktai. *Tikslas – sukurti neteismines ginčų sprendimo priemones, kuriomis naudojantis vartotojams būtų užtikrintas lengvas, greitas ir pigus ginčų sprendimo būdas, kuris taip pat leistų išsaugoti įmonių ryšius su klientais. Ši priemonė apims ir prekybą internetu.*

Bendroji rinka yra kasdienio keliaujančių, perkančių, mokančių vartotojų gyvenimo realybė, tačiau jie dar dažnai susiduria su daugeliu kliūčių ir nevisiškai pasitiki galimybe gauti kompensaciją, jei iškyla kokia nors problema. Kad bendroji rinka, ypač skaitmeninė bendroji rinka, būtų pagyvinta, labai svarbu sustiprinti vartotojų pasitikėjimą galimybe pasinaudoti savo teisėmis. Geriau taikant taisykles vartotojai išvengtų didelių nuostolių, kurių vertė – 0,16 % Europos Sąjungos bendrojo vidaus produkto (BVP). Dėl didesnio vartotojų pasitikėjimo tarpvalstybine elektronine prekyba būtų gauta papildoma ekonominė nauda, vertinama maždaug 0,02 % Europos Sąjungos BVP, arba 2,50 mlrd. EUR[31].

Be alternatyvių ginčų sprendimo mechanizmų, Komisija taip pat tęs su Europos kolektyvinių ieškinių koncepcija susijusius darbus, remdamasi savo pradėtų konsultacijų rezultatais.

Kad būtų sustiprintas vartotojų pasitikėjimas bendrąja rinka, reikia imtis kitų konkrečių veiksmų. Vartotojams turi būti užtikrinta, kad jų perkamos prekės yra patikimos, nepriklausomai nuo tų prekių pagaminimo vietos. Tuo tikslu labai svarbu persvarstyti **Bendros gaminių saugos direktyvą**. Be to, įmonės tikisi, kad valstybės narės taikys visoje ES vienodas apsaugos taisykles. Todėl Komisija kartu su muitinės ir rinkos priežiūros tarnybomis parengs, o valstybės narės įgyvendins **daugiametį rinkos priežiūros** (įskaitant ir prie išorinių sienų) **veiksmų planą**. Siekiant užtikrinti, kad vartotojams būtų pateikiama patikima informacija apie aplinkosauginį gaminių veiksmingumą, Komisija, atsižvelgdama į Tvaraus vartojimo bei gamybos veiksmų planą, pasiūlys **iniciatyvą dėl produktų poveikio ekologijai**.

Taip pat reikia užtikrinti tinkamą visų transporto rūšių **keleivių teisių**, įskaitant ribotos judėsenos asmenų teises, taikymą. Bus paskelbtas komunikatas, kuriame bus apibendrintos

---

30 OECD: „Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products - November 2009 update“; http://www.oecd.org

31 Darbinis dokumentas „Vartotojų galių stiprinimas Europos Sąjungoje“, priimtas 2011 m. balandžio 7 d. (SEC(2011) 469), paremtas Eurobarometru 342, ir Komisijos tarnybų vertinimas, paremtas YouGovPsychonomics (2009 m.) atliktame tyrime „Mystery Shopping Evaluation of Cross-Border E-Commerce in the EU“ paskelbtais duomenimis.

visos Europos Sąjungoje galiojančios su keleivių teisėmis susijusios taisyklės visoms transporto rūšims: lėktuvams, traukiniams, laivams ir autobusams. Siekdama geriau apsaugoti vartotojus, Komisija greitai pasiūlys persvarstyti Kelionių paslaugų paketų direktyvą, ypač atkreipiant dėmesį į internetu perkamas keliones.

Galiausiai, bus tęsiami mažmeninių **finansinių paslaugų** vartotojų apsaugos darbai, ypač susiję su banko mokesčių skaidrumu ir su didesne būsto paskolų vartotojų apsauga.

2.5. Paslaugos

Pagrindinė priemonė

Europos standartizacijos sistemą reglamentuojančių teisės aktų persvarstymas*, kad ši sistema būtų taikoma ir paslaugoms, taip pat kad standartizavimo procedūros taptų efektyvesnės, veiksmingesnės ir visuotinės*[32].

Standartizacija yra pagrindinė priemonė, kuri padeda sudaryti sąlygas laisvam prekių judėjimui, nes užtikrinama produktų sąveika, saugumas ir kokybė. Ji vis dažniau naudojama paslaugų sektoriuje, nors daugiausia – nacionaliniu lygmeniu. Dėl to gali būti sunkiau integruoti bendrąją paslaugų rinką. Siekiant išvengti naujų kliūčių atsiradimo ir sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniams paslaugų, **ypač įmonėms skirtų paslaugų**, tokių kaip logistika, verslui teikiamų paramos paslaugų valdymas („facility management“), srautams, svarbu Europos lygmeniu vykdyti paslaugų standartizaciją, tinkamai atsižvelgiant į rinkos poreikius. Tai bus vienas iš svarbių Europos standartizacijos sistemos persvarstymo tikslų. Kitas svarbus tikslas – sukurti efektyvesnę, veiksmingesnę ir visuotinę sistemą. Standartizacijos sistema turi suteikti galimybes standartus priimti greitai, juos pritaikyti prie naujų technologijų (taip pat ir informacinių bei ryšio technologijų), labiau įtraukti MVĮ ir kitas suinteresuotąsias šalis ir užtikrinti, kad standartai būtų prieinami visiems suinteresuotiems naudotojams.

Apskritai, tinkamai veikianti bendroji paslaugų rinka yra būtina Europos augimo ir darbo vietų kūrimo sąlyga. 1998–2008 m. Europos ekonomika per metus vidutiniškai augo 2,1 %, o paslaugų sektoriaus vidutinis metinis augimas buvo 2,8 %. Užimtumas šiame sektoriuje per metus padidėjo 2 %, palyginti su 1 % visos ekonomikos augimu[33]. Siekiant sukurti bendrąją paslaugų rinką, visų pirma visos valstybės narės turi **visiškai įgyvendinti Paslaugų direktyvą**, įskaitant kontaktinių centrų įsteigimą. Po šios direktyvos įgyvendinimo, remdamasi 2011 m. kovo 24–25 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadomis, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, atliks vadinamąsias **veikimo patikras**, skirtas atidžiau išnagrinėti, kaip praktiškai veikia tam tikriems pagrindiniams sektoriams, pavyzdžiui, **įmonėms skirtų paslaugų**, **statybų** ir **turizmo** sektoriams, taikoma reguliavimo sistema. Ji atliks tolesnius tam tikrų veiklos rūšių rezervavimo, kapitalo nuosavybės, teisinės formos ir draudimo reikalavimų – kliūčių, kurios toliau trukdo glaudesnei paslaugų rinkos integracijai, vertinimus[34]. Remdamasi šių įvairių iniciatyvų rezultatais, Komisija 2012 m. priims sprendimą dėl tolesnių etapų. Daug dėmesio taip pat turėtų būti skiriama didmeninei ir mažmeninei prekybai, kadangi šie sektoriai prisideda prie augimo ir darbo vietų kūrimo. Bus imtasi **kovos su nesąžininga įmonių tarpusavio komercine veikla** priemonių, siekiant

---

32 Taip pat žr. pavyzdines iniciatyvas: „Inovacijų sąjunga“ (COM(2010)546), „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“ (COM(2010)614) ir „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ (COM(2010)245).

33 Eurostatas.

34 Komisijos komunikatas COM(2011)20 „Geriau veikiančios bendrosios paslaugų rinkos kūrimas“.

nustatyti su visose tiekimo grandinėje dirbančių specialistų nesąžininga komercine veikla susijusių problemų pobūdį ir jų mastą, taip pat sudaryti valstybių narių esamų teisės aktų sąrašą, įvertinti jų įgyvendinimą ir nustatyti įvairias galimybes. Tikslas, kurio bus siekiama – nutraukti nesąžiningą veiklą, kuri kelia grėsmę įmonių gyvybingumui, taip pat skatinti įvairių tiekimo grandinės subjektų konkurencingumą veiksmingesnėje ir sąžiningesnėje mažmeninės ir didmeninės prekybos bendrojoje rinkoje ir kartu atsižvelgti į vartotojų ir gamintojų lūkesčius, susijusius su konkurencingomis kainomis. Atsižvelgdama į **įmonėms skirtų paslaugų** svarbą, Komisija sudarys aukšto lygio darbo grupę rinkos trūkumams nagrinėti.

Galiausiai, atsižvelgiant į diplomų pripažinimą, reikės išnagrinėti, kaip užtikrinti pagal laisvo paslaugų judėjimo principą teikiamų švietimo paslaugų kokybę, populiarėjant švietimo paslaugų frančizei.

2.6. Tinklai

Pagrindinė priemonė

Energetikos ir transporto infrastruktūros teisės aktai, skirti europinės svarbos strateginiams projektams nustatyti ir jiems parengti, taip pat sąveikumui ir intermodalumui užtikrinti

Energetikos, transporto ir elektroninių ryšių tinklai yra bendrosios rinkos pagrindas. Gerai veikiančios infrastruktūros skatina laisvą greitą asmenų, prekių, įvairių rūšių energijos ir duomenų (tinkamai paskirstant radijo spektrą) judėjimą pagrįsta kaina. Ekonominės integracijos veiksmingumas priklauso nuo tinkamai veikiančių infrastruktūrų integracijos.

Reikia naujos ES **energetikos infrastruktūrų** politikos[35], kad būtų pakeistas tinklų planavimo ir kūrimo ES būdas. Reikia rasti sprendimus, susijusius su trūkstamomis svarbiomis grandimis, o tinklai turi būti „išmanesni“, kad energija būtų perduodama veiksmingiau. Naujieji teisės aktai turėtų **padėti sukurti bendrą ir pažangų tinklą**, kuris ne tik didina tiekimo saugumą ir rinkų integraciją, bet ir energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiosios energijos naudojimą. Greitesnės ir skaidrios leidimų suteikimo procedūros yra labai svarbios sėkmingam nacionalinių energetikos tinklų integravimui į bendrą Europos tinklą. Kadangi leidimų suteikimas naujiems projektams užtrunka (dažnai daugiau nei 10 metų), veiksmų šioje srityje būtina imtis kuo skubiau.

Kalbant apie transportą, turės būti įgyvendintos Baltojoje knygoje dėl transporto politikos iki 2050 m.[36] numatytos priemonės, kurių tikslas – pašalinti kliūtis, trukdančias sukurti veiksmingą bendrąją rinką, apjungiančios visų rūšių transportą ir visas nacionalines sistemas (įskaitant ir pažangiąsias transporto sistemas), ir vystyti modernų kabotažo ir daugiarūšio transporto tinklą. Visų pirma, ES vis dar neturi pakankamai sujungto, sąveikaus ir veiksmingo tarpvalstybinės transporto infrastruktūros tinklo. 2011 m. atlikus bendrų transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) plėtros gairių pakeitimus turėtų būti pašalintos pagrindinės kliūtys, sukurtos trūkstamos grandys ir užtikrintos įvairių rūšių transporto sąsajos, gerinant projektų atrinkimą ir tolesnių veiksmų vykdymą, priėmus sprendimus. Todėl naujosiose gairėse bus apibrėžiamas Europos Sąjungos rytinę ir vakarinę dalis jungiančios strateginės Europos

---

35 Taip pat žr. Komunikatą „2020 m. ir vėlesnio laikotarpio energetikos infrastruktūros prioritetai. Integruoto Europos energetikos tinklo planas“ (COM(2010) 677), 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, pavyzdinę iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ (COM(2011)21) ir 2011 m. efektyvaus energijos vartojimo planą (COM(2011)109).

36 Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“ (COM(2010)614).

infrastruktūros pagrindinis tinklas – taip būtų praktiškai įgyvendintas Europos judumo tinklas ir bendra Europos transporto erdvė.

Pagaliau, radijo spektras yra itin svarbus skaitmeninei visuomenei, sparčiojo belaidžio ryšio paslaugoms, ekonomikos atsigavimui, augimui, aukštos kokybės darbo vietų kūrimui ir ilgalaikiam ES konkurencingumui. Atsižvelgiant į tai, kad radijo spektro prieinamumas ir veiksmingas jo naudojimas svarbūs kuriamai bendrajai elektroninių ryšių paslaugų rinkai, taip pat kitoms ES politikos sritims, Taryba ir Parlamentas raginami greitai priimti pasiūlytą **sprendimą, kuriuo nustatoma radijo spektro politikos programa, pagal kurią strategiškai planuojamas ir derinamas radijo spektro naudojimas Europoje**.

2.7. Skaitmeninė bendroji rinka

Pagrindinė priemonė

Teisės aktai, kuriais užtikrinamas abipusis e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo pripažinimas Europos Sąjungoje, ir Elektroninio parašo direktyvos persvarstymas*, kad būtų įmanoma patikima ir netrukdoma įmonių, piliečių ir valdžios institucijų elektroninė sąveika, taip padidinant viešųjų paslaugų ir viešųjų pirkimų, paslaugų teikimo ir elektroninės prekybos, įskaitant jų tarpvalstybinius aspektus, veiksmingumą.*

Pasitikėjimo elektroniniais sandoriais didinimas – tai būtina skaitmeninės vidaus rinkos plėtros sąlyga; tai duos daug naudos piliečiams, įmonėms ir administracijoms. Tam būtinos elektroninės patikimumo užtikrinimo paslaugos, kuriomis paisoma privatumo, užtikrinamas teisinis tikrumas, atliekamų operacijų saugumas, jos taip pat turi būti teikiamos tarpvalstybiniu mastu, pripažįstamos visose veiklos srityse, tačiau kartu nebrangios, paprastos naudoti ir sandorio šalių visiškai kontroliuojamos.

Tuo tikslu, siekdama užtikrinti pasitikėjimą elektroniniais sandoriais, Komisija pasiūlys naują teisinę bazę. Bus siūloma persvarstyti **Elektroninio parašo direktyvą** ir patikslinti jos sąvokas, supaprastinti elektroninio parašo naudojimą ir pašalinti kliūtis sąveikai. Ši teisinė bazė taip pat užtikrins **abipusį e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo paslaugų pripažinimą**. Ji taip pat bus taikoma kai kurioms kitoms patikimumo užtikrinimo paslaugoms, teikiamoms tarpvalstybiniu mastu. Pagal šią bazę siūlomos priemonės turėtų būti bendro pobūdžio ir nesusijusios su konkrečia veiklos sritimi, ypač kiek tai susiję su **elektronine atpažintimi**. Ši teisinė bazė bus technologiškai neutrali ir atvira visoms ryšių priemonėms, įskaitant internetą ir judriojo ryšio priemones.

Skaitmeninių technologijų plėtra – vienas **svarbiausių ES augimo ir užimtumo skatinimo svertų įvairiose srityse**, tarp kurių galima paminėti informacijos ir ryšių technologijų sektorių (jo pridėtinė vertė Europos ekonomikai 2007 m. buvo apie 600 mlrd. EUR[37]), vis daugiau europiečių nuolat ar net kasdien naudojasi internetu (2010 m. tokių piliečių buvo atitinkamai 65 % ir 53 %[38]), plačiajuosčio ryšio rinką, kuri 2010 m.[39], buvo didžiausia pasaulyje, viešojo sektoriaus informacijos rinką, kurios vertė – 27 mlrd. EUR [40]ir t. t.

---

37 „Europos skaitmeninio konkurencingumo ataskaita“ (SEC(2010)627).

38 Eurostatas.

39 Komisijos Ryšių komiteto darbinis dokumentas dėl plačiajuosčio ryšio prieigos ES padėties 2010 m. liepos 1 d.

40 Europos Komisijos užsakymu *HELM Group of Companies with Zenc* atliktas Europos viešojo sektoriaus informacijos išteklių vertinimo tyrimas (2006 m.).

Pavyzdinėje iniciatyvoje „Europos skaitmeninė darbotvarkė“[41] pateikiamas visas rinkinys priemonių, skirtų skaitmeninei bendrajai rinkai galiausiai sukurti.

Balso ir duomenų perdavimo paslaugos europiečiams tampa vis svarbesnės. Tarptinklinio ryšio kainų reguliavimo priemonės, ES priimtos 2007 m., padėjo sumažinti telefono ryšio išlaidas, o vartotojams suteikė daugiau skaidrumo. Tačiau duomenų perdavimo tarptinkliniu ryšiu paslaugų mažmeninė kaina vis dar per didelė, todėl dauguma privačių asmenų ir daug įmonių šiomis paslaugomis užsienyje nesinaudoja.

Skaitmeninei bendrajai rinkai vystytis trukdo menkas vartotojų pasitikėjimas; svarbiausios to priežastys susijusios su mokėjimų saugumu ir vartotojų teisių apsauga tarpvalstybinių sandorių atveju[42], ypač dėl produktų saugumo ir padirbinėjimo[43]. Šis menkas vartotojų pasitikėjimas ir internetu perkant iš kitų valstybių narių kylantys sunkumai paaiškina, kodėl prekyba internetu sudaro tik 5 % mažmeninės prekybos ir kodėl internetu iš kitos valstybės narės yra pirkę tik 9 % europiečių[44]. Pagrindinis uždavinys – užtikrinti, kad veiksminga bendroji rinka taptų pasiekiama visiems europiečiams, įskaitant labiausiai pažeidžiamus visuomenės sluoksnius arba atokių vietovių gyventojus. Tuo tikslu Komisija pateiks **elektroninės prekybos** plėtros veiksmų planą. Atitinkamame komunikate bus pateiktas Elektroninės prekybos direktyvos taikymo įvertinimas ir bus nagrinėjami sunkumai, kuriuos reikia išspręsti: mikromokėjimai, mokėjimo internetu saugumas, asmens duomenų apsauga, kova su padirbinėjimu, užsakytų prekių pristatymas, internetu paslaugas teikiančių asmenų atsakomybė, elektroninei prekybai poveikio turinčių Europos teisės nuostatų nuoseklumas[45]. **Komisija taip pat pasiūlys priemonių, skirtų integruotos mokėjimo kortelių ir kitų novatoriškų formų mokėjimų erdvės plėtrai skatinti.**

Diskriminaciją dėl geografinės vietos (ypač elektroninėje prekyboje) reikia panaikinti. Komisija pateiks **gaires**[46], kad būtų panaikinta nepagrįsta diskriminacija dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos, ypač elektroninėje prekyboje.

Pagaliau, direktyva dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (VSI[47]) nustatytos daugybės duomenų, kuriuos sukaupė valdžios institucijos ir kurie gali paskatinti turinio ir paslaugų rinkas, jei jų naudojimo sąlygos bus skaidrios ir nediskriminacinės[48], pagrindinės pakartotinio naudojimo sąlygos. Persvarsčius tą direktyvą, viešojo sektoriaus informacija taps galimybių ir augimo šaltiniu daugeliui kitų novatoriškų sektorių.

---

41 COM(2010) 245.

42 Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 299. „Tarptautinė prekyba ir vartotojų apsauga“, 2010 m. rugsėjo mėn., analitinė ataskaita, p. 30.

43 Taip pat žr. Komunikato dėl tarpvalstybinės įmonių e. prekybos su vartotojais Europos Sąjungoje išvadas (COM(2009) 557); http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/COM_2009_0557_4_lt.pdf

44 Vartotojų rinkos rezultatų suvestinė Nr. 5 http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/5th_edition_scoreboard_en.pdf

45 Vienas iš galimų veiksmų egzistuojančioms elektroninės prekybos reguliavimo kliūtims sumažinti – Europos sutarčių teisės iniciatyva.

46 Dėl Paslaugų direktyvos 20 straipsnio taikymo.

47 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB.

48 Pavyzdžiui, žemėlapiai ir maršrutai, kuriuos galima gauti internetu arba naudojant GPS įrangą, nebūtų taip paplitę, jei VSI direktyva nebūtų sudarytos sąlygos gauti viešojo sektoriaus informaciją.

2.8. Socialinis verslumas

Pagrindinė priemonė

Teisės aktai, kuriais sukuriama Europos sistema, skirta socialiai atsakingiems investiciniams fondams, *kuria būtų sustiprintas nacionalinių iniciatyvų poveikis, šiems fondams atveriant bendrosios rinkos teikiamas galimybes (atsivertų investavimo galimybės ir atsirastų investuotojų iš visų valstybių narių).*

Vidaus rinka pagrįsta „didelio konkurencingumo socialine rinkos ekonomika“, kuri atspindi perėjimą prie integracinio, socialiniu požiūriu teisingesnio ir aplinkos požiūriu tausaus augimo. Vystosi nauji verslo modeliai, pagal kuriuos pirmenybė teikiama nebe vieninteliam tikslui – finansinio pelno siekimui, o atsižvelgiama ir į šiuos socialinius klausimus. Ši tendencija turi atsispindėti bendrojoje rinkoje. Reikia užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas, taip pat turėtų būti remiami praktiniai bandymai į ekonomiką atnešti daugiau lygybės, kurie padeda kovoti su atskirtimi. Reikėtų išnaudoti puikų finansinį svertą, t. y. Europos turto valdymo sektorių (7 000 mlrd. EUR 2009 m.), kad būtų skatinama plėtra įmonių, kurios siekia ne tik teisėtos finansinės naudos, bet ir visuotinės svarbos, socialinio, etinio ar aplinkosauginio vystymo tikslų. Siekdama užtikrinti vienodas veiklos sąlygas, Komisija pateiks teisės akto dėl visų sektorių įmonių teikiamos socialinės ir su aplinkosauga susijusios informacijos skaidrumo pasiūlymą.

Kad socialinės ekonomikos sektorius galėtų vidaus rinkoje vystytis ir šiuos tikslus įgyvendinti, jam reikalingi specialaus teisinio statuso veiklos organizavimo modeliai. Pavyzdžiui, **kooperatyvų** sektorius kaip niekad aktyvus[49], tačiau reikėtų išnagrinėti, kodėl taip mažai naudojamasi Europos kooperatinės bendrovės statutu. Piliečiams svarbiuose (sveikatos, bankų, draudimo ir kt.) sektoriuose veikia **savidraudos įmonės**, tačiau tik labai retais atvejais jos paslaugas teikia keliose valstybėse narėse. Vis dėlto, joms tenka 25 % draudimo rinkos ir jos sudaro 70 % visų šio sektoriaus įmonių, todėl į jas bendrojoje rinkoje negalima nekreipti dėmesio. Prie novatoriškų bendro intereso iniciatyvų finansavimo labai prisideda **fondai**. Tačiau jiems sudėtinga įsisteigti kitose valstybėse narėse arba sutelkti išteklius tarpvalstybiniu mastu. Siekdama įveikti šiuos sunkumus, Komisija pasiūlys reglamentą dėl Europos fondo statuto.

Be to, kai kurių įmonių uždaviniu tapo kova su atskirtimi, nors jos ir toliau lieka pelno siekiančios įmonės. Dažnai tai yra itin mažos vietoje veikiančios įmonės, tačiau kai kurios jų turi didelį augimo potencialą ir gali sukurti daug darbo vietų[50]. Teisinės priemonės[51] turėtų padėti užtikrinti, kad bendroji rinka joms suteiktų visas plėtros ar net augimo galimybes, o ne apribotų jų veiklą vienos valstybės teritorija.

Pagal Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planą[52] Komisija rems socialinės ekonomikos vystymą kaip aktyvios įtraukties priemonę ir 2011 m. pasiūlys „**Socialinio verslo iniciatyvą**“ ir sudarys palankesnes sąlygas pasinaudoti atitinkamomis finansinėmis ES programomis.

---

49 Vien tik kooperatyvuose dirba daugiau nei 4,8 mln. darbuotojų.

50 Skaičiuojama, kad socialinėse ir trečiojo sektoriaus įmonėse dirba 7 mln. darbuotojų, t. y. 4 % Europoje pagal sutartį dirbančių asmenų.

51 Viešųjų pirkimų, įmonių tarpusavio santykių, ypač mažmeninės ir didmeninės prekybos srityse (angl. *B to B*) reglamentavimas, galimybės gauti finansavimą (banko paskola, specialūs investicijų fondai, privačių santaupų nukreipimas iniciatyvomis, tokiomis kaip *Big Society Bank* Jungtinėje Karalystėje).

52 COM(2010) 758.

2011 m. Komisija taip pat priims Komunikatą dėl įmonių socialinės atsakomybės (ĮSA) – platesnę nei socialinis verslumas koncepciją, pagal kurią visos įmonės bus skatinamos kasdieninėje veikloje imtis veiksmų, kuriais siekiama socialinių ir aplinkosaugos tikslų.

2.9. Mokesčiai

Pagrindinė priemonė

Energijos apmokestinimo direktyvos persvarstymas*, kad būtų užtikrintas nuoseklus įvairių energijos šaltinių traktavimas, siekiant geriau atsižvelgti į energetinį produktų turinį ir jų išmetamą CO_2.*

ES mokesčių taisyklės nebeatitinka nei XXI a. bendrosios rinkos realijų, nei tvaraus vystymosi iššūkių. Jomis neužtikrinamas vienodas galutinių vartotojų traktavimas vidaus rinkoje ir nepakankamai skatinama energiją labiausiai padedanti taupyti ar aplinką labiausiai tausojanti praktika. Šiandien svarbu, kad mokesčių taisyklės padėtų vartojimą nukreipti taip, kad energijos ištekliai būtų geriau naudojami, o pirmenybė būtų teikiama švarios energijos šaltiniams.

Be to, keliose Sąjungos valstybėse narėse atstovybes turinčios įmonės privalo pateikti kelias pelno mokesčių deklaracijas ir turi reikalų su keliomis mokesčių institucijomis. **Bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės** (BKPMB) projektu Komisija planuoja suderinti pelno mokesčio bazės apskaičiavimo metodus, kad atitinkamoms įmonėms būtų taikomos tos pačios taisyklės, nepriklausomai nuo valstybės narės, kurioje jos apmokestinamos[53]. Įgyvendinus vieno langelio mokesčių srityje principą, įmonėms ir mokesčių institucijai bus lengviau bendrauti ir bus lengviau organizuoti administracinį valstybių narių mokesčių administratorių bendradarbiavimą. BKPMB padės ES įmonėms kasmet sutaupyti 700 mln. EUR reikalavimų laikymosi išlaidų ir 1,3 mlrd. EUR dėl konsolidavimo. Be to, už savo valstybės sienų norinčios plėstis įmonės sutaupys apie 1 mlrd. EUR. Metinėje augimo strategijoje BKPMB nurodyta kaip viena iš augimo skatinimo priemonių, kuriai būtina teikti pirmenybę, kad ji būtų priimta iki 2012 m. pabaigos. Šiomis aplinkybėmis, siekiant neapvilti įmonių, kurios labai tikisi teisinės aplinkos supaprastinimo, bus būtina kuo labiau įtraukti Parlamentą ir Tarybą.

Siekiant nustatyti galutinę tvarką, visų pirma tarpvalstybiniams sandoriams taikomą tvarką ir tokių sandorių apmokestinimo tvarką, taip pat turės būti persvarstyta **PVM** sistema, kad būtų sumažinta būtent šiems sandoriams tenkanti administracinė našta ir visa prekybos grandinė taptų saugesnė, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Komisija ketina iki 2011 m. pabaigos nustatyti PVM strategijos dalis, dėl kurių reikėtų parengti teisėkūros iniciatyvas. Pastarosios būtų analizuojamos kitu bendrosios rinkos stiprinimo etapu po 2012 m.

Dėl **tarpvalstybinio apmokestinimo piliečiams** kyla nemažai **problemų**. Jos turi būti išspręstos. Komisijos komunikate dėl piliečiams kylančių tarpvalstybinių mokestinių kliūčių šalinimo[54] nurodytos problemos, kurias reikia spręsti nedelsiant; tai, visų pirma, dvigubas apmokestinimas, mokestinė diskriminacija, sunkumai gauti informaciją ir bendrauti su kitų valstybių narių mokesčių administratoriais. Jame nurodomos priemonės konkrečioms problemoms spręsti. Šias problemas galima spręsti, visų pirma, naudojant privalomą ginčų dėl dvigubo apmokestinimo sprendimo mechanizmą, taip pat sukuriant vieno langelio bendravimo su institucijomis kontaktinius punktus ir nustatant tarpvalstybinio paveldėjimo mokestinį režimą.

---

53 Manoma, kad įvedus bendrą konsoliduotąją pelno mokesčio bazę MVĮ administracinės išlaidos, susijusios su mokesčiais, sumažėtų 67 %.

54 COM(2010) 769.

2.10. Socialinė sanglauda

Pagrindinė priemonė

Darbuotojų komandiravimo direktyvos[55] perkėlimui į nacionalinę teisę, griežtesniam taikymui ir praktiniam įgyvendinimui pagerinti skirti teisės aktai, *kuriuose numatytos priemonės, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam piktnaudžiavimui taisyklėmis ar jų nesilaikymui ir už tai būtų skiriamos nuobaudos, ir* ***teisės aktai, kurias patikslinamos naudojimosi įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvėmis, taip pat pagrindinėmis socialinėmis teisėmis nuostatos****.*

Socialinėje rinkos ekonomikoje labiau integruota Europos paslaugų rinka turėtų padėti užtikrinti, kad, nemažinant standartų, įmonėms būtų paprasčiau paslaugas teikti visoje Europos Sąjungoje (visų pirma, darbuotojus komandiruojant), taip pat pasiūlyti daugiau geresnių darbo vietų ir užtikrinti didesnę darbuotojų ir jų socialinių teisių apsaugą.

Todėl darbuotojų komandiravimo teisinis pagrindas turėtų būti taikomas veiksmingiau, kad įmonėms ir valstybių narių institucijoms būtų paprasčiau keistis informacija, būtų sustiprinta kontrolė ir būtų kovojama su piktnaudžiavimu, ypač kai tai susiję su darbuotojų teisėmis.

Bendrosios rinkos teisės aktuose turėtų būti deramai atsižvelgiama į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 ir 9 straipsnius ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, kuri dabar turi tokią pat teisinę galią kaip ir Sutartis. Todėl Komisija pasiūlys visiems sektoriams taikomą teisė aktą, kuriame bus patikslinama, kaip turėtų būti naudojamasi įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvėmis, taip pat pagrindinėmis socialinėmis teisėmis, įskaitant teisę imtis kolektyvinių veiksmų, laikantis nacionalinės teisės bei praktikos ir ES teisės reikalavimų[56].

Žvelgiant plačiau, šiems Sąjungos socialinės ir teritorinės sanglaudos klausimams Europos projekte skiriama daug dėmesio. Pripažįstama, kad veikiant tik rinkos jėgoms negalima tinkamai patenkinti visų kolektyvinių poreikių. Visuotinės ekonominės svarbos paslaugos (VESP) – svarbi Europos socialinio modelio, kuriam būdinga labai konkurencinga ir socialiai integruota ekonomika, dalis.

SESV 14 straipsnyje ir prie sutarčių pridėtame Protokole Nr. 26 Europos Sąjunga, laikydamasi subsidiarumo principo, akivaizdžiai pripažįsta VESP svarbą skatinant Sąjungos ir jos valstybių narių socialinę ir teritorinę sanglaudą, taip pat svarbų nacionalinių, regiono ir vietos valdžios institucijų vaidmenį ir didelę jų veiksmų laisvę teikiant, pavedant teikti ir organizuojant visuotinės ekonominės svarbos paslaugas taip, kad pastarosios kuo labiau atitiktų naudotojų poreikius.

Viešųjų pirkimų srityje Komisija neseniai pradėjo diskusijas, kurių tikslas – aiškiau nustatyti valstybės pagalbai taikomų taisyklių, viešiesiems pirkimams taikomų taisyklių ir vidaus (angl. *in-house*) paslaugoms taikomos tvarkos ryšį.

Vadovaujantis SESV 106 straipsniu, Komisija turi išimtinę kompetenciją užtikrinti, kad VESP būtų teikiamos ir finansuojamos laikantis Sutarties principų ir nuostatų dėl konkurencijos. Taip pat pradėtos diskusijos dėl būsimo valstybės pagalbos dokumentų

---

55 Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė“, COM(2010) 682.

56 Iniciatyvoje galėtų būti naudojami 1998 m. gruodžio 7 d. Reglamente (EB) Nr. 2679/98 dėl vidaus rinkos funkcionavimo, susijusio su laisvu prekių judėjimu tarp valstybių narių, nurodyti sprendimai.

rinkinio, susijusio su visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis (VESP; taip pat vadinamas „post-Altmark paketu“), persvarstymo[57]. Būsimoji pertvarka turėtų duoti dvigubos naudos: pateikti išsamesnį paaiškinimą ir diversifikuotą ir proporcingą požiūrį. Komisija numato, jei reikės, išsamiau paaiškinti keletą pagrindinių sąvokų. Be to, ji siekia, kad nagrinėjimo pagal valstybės pagalbos taisykles išsamumas priklausytų nuo teikiamų paslaugų pobūdžio ir apimties.

Komunikate, kuris turėtų būti priimtas iki 2011 m. pabaigos, Komisija nurodys priemones, skirtas geriau užtikrinti, kad VESP, įskaitant visuotinės svarbos socialines paslaugas (VSSP), būtų sukurta tokia sistema, kuri sudarytų sąlygas atlikti šių paslaugų užduotis.

Todėl Komisija išnagrinės, kokių priemonių reikia, kad, remiantis 14 straipsniu ir Protokolu Nr. 26, taip pat pripažįstant valstybių narių svarbų vaidmenį teikiant, pavedant teikti ir organizuojant tokias paslaugas, visi piliečiai galėtų prieinama kaina naudotis pagrindinėmis kasdieninėmis paslaugomis, kurių jiems reikia, kad galėtų dalyvauti ekonominiame ir socialiniame gyvenime. Taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad europiečių poreikiai keičiasi.

Komisija pažymi, kad ne visi piliečiai turi galimybę aktyviai dalyvauti bendrojoje rinkoje. Pavyzdžiui, ne kiekvienas turi galimybę gauti pagrindines banko paslaugas, kurios tapo būtina dalyvavimo ekonominiame ir socialiniame gyvenime sąlyga. Todėl Komisija pasiūlys iniciatyvą dėl galimybės už pagrįstą kainą turėti pagrindinę mokėjimo sąskaitą, kuria galėtų naudotis kiekvienas pilietis, nepriklausomai nuo jo gyvenamosios vietos Europos Sąjungoje.

2.11. Teisinė įmonių aplinka

Pagrindinė priemonė

Apskaitos direktyvų supaprastinimas*, kiek tai susiję su finansinės informacijos prievolėmis, ir administracinės naštos, ypač tenkančios MVĮ, sumažinimas.*

2011 m. kovo 24–25 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pažymėjo, kad būtina sumažinti teisinius suvaržymus, ypač MVĮ, tiek Europos, tiek nacionaliniu mastu. Šiuo klausimu Komisija Europos Vadovų Tarybai pateiks ataskaitą[58]. Bendrosios rinkos teikiama nauda priklauso nuo to, ar asmenims, prekėms, paslaugoms ir kapitalui nėra sudėtinga laisvai judėti iš vienos valstybės narės į kitą. Bendrosios rinkos politikos tikslas – palengvinti šį judėjimą ne tik pašalinant kliūtis, bet ir sukuriant tokią teisinę aplinką, kurioje administracinė našta būtų kuo labiau sumažinta.

Pagrindinis pasiūlyto apskaitos direktyvų persvarstymo tikslas – sumažinti administracinę naštą, atsirandančią dėl mažosioms ir labai mažoms įmonėms, kurios yra akcinės bendrovės arba ribotos atsakomybės bendrovės, taikomų apskaitos reikalavimų. Dėl šio pasiūlymo 1,1 mln. mažųjų įmonių galėtų sutaupyti iki 1,5 mlrd. EUR per metus, o 5,9 mln. labai mažų įmonių – 5,2 mlrd. EUR per metus[59]. Daugiausia sutaupyti būtų galima sumažinus finansinės atskaitomybės reikalavimus mažosioms ir labai mažoms įmonėms. Kitas direktyvų

---

57 2011 m. kovo 23 d. Komisijos komunikatas „ES valstybės pagalbos taisyklių, susijusių su visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis, pertvarka“, COM(2011) 146.

58 2011 m. kovo 24 ir 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, kovo 25 d. EUCO 10/11, 7 dalis.

59 Apskaičiuota remiantis 2010 m. spalio mėn. *Center of Strategy & Evaluation Services* (CSES) atliktu tyrimu ir 2009 m. vasario mėn. *Capgemini*, *Deloitte* ir *Ramboll* parengta ES projekto dėl pradinio vertinimo ir administracinių išlaidų sumažinimo ataskaita.

persvarstymo tikslas, be minėto supaprastinimo, yra įmonių – tiek mažų, tiek didelių – finansines ataskaitas padaryti aiškesnes ir tarpusavyje palyginamas. Be to, Taryba ir Parlamentas turi priimti Komisijos pasiūlymą labai mažas įmones atleisti nuo apskaitos direktyvų reikalavimų.

Suderintos ES taisyklės pakeičia 27 nacionalines taisykles, todėl savaime padeda sumažinti reguliavimo naštą. Be to, imtasi veiksmų dėl ES taisyklių kylančiai administracinei naštai sumažinti[60]. Tuo tikslu Komisija pateikė pasiūlymą dėl **Europos privačios bendrovės statuto**, kurį ES Taryba vis dar svarsto, tačiau turėtų jam pritarti.

Siekdama palengvinti MVĮ veiklą, Komisija priėmė „Smulkiojo verslo aktą“[61] (angl. **Small Business Act**). Juo visose ES politikos srityse įtvirtinamas principas „visų pirma galvokime apie mažuosius“ ir nurodomos konkrečios priemonės MVĮ konkurencingumui bendrojoje rinkoje didinti.

Tarpvalstybiniams sandoriams bendrojoje rinkoje palengvinti turėtų būti priimta **pasirenkamoji Europos sutarčių teisės priemonė.** Taip pat turėtų būti priimtas reglamentas, skirtas **tarpvalstybiniam skolos išieškojimui** palengvinti. Tai padėtų dar labiau supaprastinti dabartines taisykles ir būtų naudinga piliečiams bei įmonėms, kurios šioje srityje pageidauja daugiau teisinio saugumo.

2.12. Viešieji pirkimai

Pagrindinė priemonė

Persvarstyta ir modernizuota viešųjų pirkimų teisės aktų sistema*, kad būtų įgyvendinama subalansuota politika, kuria remiama aplinką tausojančių, socialinės atsakomybės principais grindžiamų ir novatoriškų prekių, paslaugų ir darbų paklausa. Per šį persvarstymą taip pat turėtų būti sukurtos paprastesnės ir lankstesnės perkančiųjų organizacijų procedūros ir užtikrinta geresnė įmonėms, visų pirma MVĮ, skirta prieiga*[62].

Valdžios institucijos prekėms, paslaugoms ir darbams išleidžia maždaug 18 % ES BVP. Europos ir nacionaliniai įstatymai viešuosius pirkimus atvėrė sąžiningai konkurencijai, o tai leidžia piliečiams pasiūlyti geriausią kokybę už geriausią kainą.

Kadangi viešųjų pirkimų sutartys sudaromos dėl daug prekių, paslaugų ir darbų, viešaisiais pirkimais gali būti didinama aplinką tausojančių, socialinės atsakomybės principais grindžiamų ir novatoriškų prekių, paslaugų ir darbų paklausa. Kitaip tariant, viešieji pirkimai gali būti ekologiškesnės, labiau socialiai atsakingos ir novatoriškesnės vidaus rinkos vystymosi skatinimo priemonė. Taip pat reikia išnagrinėti, kaip procedūras padaryti paprastesnes ir lankstesnes, kad viešieji pirkimai taptų veiksmingesni. Kartu dėl supaprastintų procedūrų negali būti ribojamos galimybės viešuosiuose pirkimuose dalyvauti Europos mastu. Priešingai, dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, įskaitant bendrus skirtingų perkančiųjų organizacijų pirkimus, turėtų būti dar paprasčiau, ypač MVĮ ir tarpvalstybiniams tiekėjams. Šiuo metu viešojo pirkimo sutarčių su kitos valstybės narės įmonėmis sudaroma vis dar pakankamai nedaug, ypač lyginant su importo apimtimi privačiuose pirkimuose.

---

60 Taip pat žr. Europos reglamentavimo aplinkos supaprastinimo strategiją, COM(2005) 535.

61 Taip pat žr. „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“ (COM(2010) 614).

62 Taip pat žr. pavyzdines iniciatyvas: „Inovacijų sąjunga“, COM(2010) 546 ir „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“, COM(2010) 614.

Didelę ekonominę reikšmę turi **paslaugų koncesija**[63] – tai dažniausiai pasitaikanti valdžios ir privačiojo sektorių partnerystės forma. Teisės aktų sistema padės užtikrinti didesnį tokios partnerystės teisinį saugumą.

Viešųjų pirkimų atvėrimas konkurencijai naudingas tiek Europos, tiek pasaulio lygmeniu. Siekiant užtikrinti, kad tai vyktų laikantis abipusiškumo ir abipusės naudos principo ir Europos bei užsienio įmonėms būtų sudarytos vienodos galimybės ir užtikrinta sąžininga konkurencija, taip pat reikėtų priimti ES teisės aktus dėl trečiųjų šalių įmonių dalyvavimo Europos viešųjų pirkimų konkursuose, kuriais būtų prisiimami Europos įsipareigojimai.

3. SĖKMĖS SĄLYGOS, SUSTIPRINTAS BENDROSIOS RINKOS VALDYMAS

Kad siūlomomis priemonėmis būtų pasiektas laukiamas augimas ir sukurta naujų darbo vietų, būtina įvykdyti tam tikras jų parengimo ir veiksmingo įgyvendinimo sąlygas. Jų yra keturios: 1) glaudesnis dialogas su visa pilietine visuomene; 2) glaudi partnerystė su įvairiais rinkos dalyviais; 3) piliečiams ir įmonėms veiksmingai pateikiama informacija ir 4) geresnė bendrosios rinkos taisyklių taikymo kontrolė.

Pilietinės visuomenės įtraukimas ir vertinimo kultūros skatinimas

Per viešąsias konsultacijas paaiškėjo, kad **pilietinė visuomenė norėtų aktyviau dalyvauti kuriant bendrąją rinką** nei anksčiau[64]. Kad įrodytų tvirtą įsipareigojimą imtis veiksmų toje srityje, Komisija reguliariai skelbs 20 piliečių ir įmonių pagrindinių lūkesčių, susijusių su bendrąja rinka ir paremtų praktine patirtimi, sąrašą. Šis sąrašas bus pateikiamas **Bendrosios rinkos forumui** ir suteiks galimybę **įvertinti bendrosios rinkos veikimą**. Forumo posėdžiai vyks reguliariai ir juose dalyvaus šios rinkos dalyviai: įmonės, socialiniai partneriai, nevyriausybinės organizacijos ir piliečių bei įvairaus lygio valdžios institucijų ir parlamentų atstovai. Juose bus aptariama bendrosios rinkos būklė, visų pirma direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir jų taikymo klausimai, taip pat bus dalijamasi gerąja patirtimi. Šis forumas padės formuoti politikos vertinimo kultūrą ir todėl atliks savo vaidmenį vykdant Bendrosios rinkos akto stebėseną ir taip padės įvertinti realų jo poveikį. Prie šio vertinimo taip pat prisidės Ombudsmeno veikla. Siekdama pagerinti stebėseną ir vertinimą, Komisija naudos kelis rodiklius, kurie pateikiami 2 priede.

Taip pat reikėtų sustiprinti **socialinių partnerių** vaidmenį jiems suteikiant galimybę pateikti savo pozicijas ekonominės ir socialinės sanglaudos klausimais.

Partnerystės užmezgimas ir bendradarbiavimo skatinimas

Vietos valdžios institucijos pabrėžė, kad būtina gerinti ir stiprinti **visų** bendrosios rinkos **dalyvių**, ypač valstybių narių tarpusavio ir valstybių narių bei Komisijos, **partnerystę,** ir aiškiai pareiškė pageidaujančios aktyviai dalyvauti formuojant bendrosios rinkos politiką. Tuo tikslu jos bus labiau įtraukiamos į Komisijos konsultacijas dėl konkrečių pasiūlymų, taip pat bus gerinami būdai, skirti nacionalinių administravimo institucijų bendradarbiavimui tuo lygmeniu, kuriuo priimami atskiri sprendimai, t. y. dažnai – vietos lygmeniu, palengvinti ir skatinti. Tuo tikslu **bus padidintas Vidaus rinkos informacinės sistemos (VRI), kuriai jau**

---

63 Atsargiais vertinimais 2000–2006 m. ne mažiau nei 138 mlrd. EUR.

64 Konsultacijos ir dialogas su pilietine visuomene daugumoje internetu patektų atsakymų (312 iš 740) laikomas svarbiausia iš 50 Bendrosios rinkos akto priemonių.

priklauso 6 000 administravimo institucijų, teisinis saugumas. Ši sistema turėtų būti naudojama kaip pagrindinė partnerystės priemonė būsimuosiuose Komisijos pasiūlymuose nurodytoms bendrosios rinkos taisyklėms įgyvendinti. Siekiant palengvinti administravimo institucijų informacijos mainus, reikėtų plėtoti technines mašininio vertimo galimybes.

Geresnis informavimas siekiant geriau įgyvendinti vidaus rinkos taisykles

Bendroji rinka galėtų dar labiau skatinti augimą, jei visos valstybės įgyvendintų visą *acquis* (visų pirma galiojantys ES teisės aktai) ir **įmonės ir piliečiai galėtų patirti visą teikiamą naudą.** Būtent jie pirmieji gali pasiekti, kad jų teisės būtų gerbiamos. Tačiau tam jie turi tas teises žinoti, kad galėtų jomis pasinaudoti ir sulaukti pagalbos, kai šios teisės pažeidžiamos. Todėl Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, tobulins bendrą prieigą („Jūsų Europa“), kad ji Europos ir nacionaliniu lygiu taptų bendru informacijos ir pagalbos centru. Taip pat būtina gerinti sąlygas, kuriomis piliečiams ir įmonėms, kurių teisių nebuvo visiškai laikomasi, būtų galima greitai ir nemokamai pateikti konkrečius sprendimus. Tai svarbu, kad žmonės rinka pasitikėtų ir todėl norėtų joje veikti. To siekdamos **Komisija ir valstybės narės stiprins nacionalines administravimo institucijas siejantį *Solvit* tinklą.**

Vienodos ir vienodai taikomos taisyklės

Alternatyvūs ginčų sprendimo būdai turėtų būti naudojami sistemiškai[65], tačiau jei sunkumų išlieka ir juos lemia labiau struktūrinės dėl nacionalinių teisės aktų kylančios problemos, Komisija turi imtis visų Sutarties (SESV) 258 straipsnyje nurodytų procedūrų. Per konsultacijas suinteresuotosios šalys pažymėjo, kad itin svarbu **užtikrinti visiems vienodas sąlygas** bendrojoje rinkoje, ir nurodė kelias situacijas, iš kurių išeities nėra. Todėl Komisija šioje srityje imsis ryžtingesnės politikos ir, naudodama siektinus kiekybinius tikslus, paragins valstybes nares teisės aktus geriau perkelti į nacionalinę teisę ir nacionalinę teisę labiau suderinti. Taikant šį metodą jau pavyko į nacionalinę teisę neperkeltų teisės aktų skaičių sumažinti iki 1 %, tačiau dabar reikia tolesnių veiksmų. Kaip nurodė Europos Parlamentas, kad bendrosios rinkos taisykles visos valstybės narės iki 2012 m. tinkamai ir visiškai taikytų, reikia užtikrinti, kad i) valstybės narės pateiktų atitikties lenteles, kurios bus skelbiamos viešai; ii) būtų nustatyti perkėlimo į nacionalinę teisę ir nacionalinės teisės suderinimo kiekybiniai tikslai, kad į nacionalinę teisę neperkeltų teisės aktų skaičius neviršytų 0,5 %[66], o nacionalinės teisės neatitikimo atvejų nebūtų daugiau nei 0,5 %[67]; iii) pažeidimo nagrinėjimo procedūros būtų taikomos veiksmingiau, pasitelkiant atskiriems procedūros etapams skirtus kiekybinius tikslus.

Pagaliau, kai direktyva, kurią reikia perkelti, yra susijusi su labai svarbiu sektoriumi, kuriame yra itin daug nacionalinių teisės aktų, Komisija galės pasiūlyti tarpusavio vertinimo priemonę.

Visuotinės taisyklės

Vidaus rinkos ir Europos įmonių sėkmė konkuruojant pasaulyje priklauso nuo to, kaip Europos Sąjunga pajėgs užtikrinti vidaus ir išorės politikos suderinamumą ir papildomumą. Tuo tikslu Komisija tęs reguliavimo konvergencijos skatinimo politiką ir sieks, kad tarptautiniai standartai būtų plačiau taikomi. Ji derėsis dėl prekybos susitarimų, daug dėmesio skirdama ne tik patekimui į rinkas, bet ir reguliavimo konvergencijai. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama ES šalims kandidatėms, kurios turi priimti *acquis communautaire*, taip pat kaimyninėms šalims ir Europos Sąjungos strateginiams partneriams, kad būtų skatinama ekonominė integracija, pagerėtų tarpusavio galimybės patekti į rinką ir reguliavimo derinimas, visų pirma remiantis visapusiškais laisvosios prekybos susitarimais.

4. KITAS ETAPAS IR IŠVADA

Tai, kad nustatėme prioritetus, į kuriuos turėtų būti sutelktas dėmesys artimiausius 18 mėnesių, dar nereiškia, kad galima neplanuoti, koks turėtų būti kitas etapas po 2012 m. Bendrąją rinką reikia keisti ir suteikti jai daugiau dinamiškumo, kad ji padėtų įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ artimiausiems dešimčiai metų nustatytus tikslus. Bendroji rinka turėtų padėti įgyvendinti tikslus, susijusius su tvarumu ir efektyvesniu išteklių naudojimu, inovacijomis, socialine įtrauktimi, teritorine sanglauda ir užimtumo strategija.

---

65 Komisijos ir kai kurių valstybių narių tinkas „EU pilot“ – veiksmingas būdas spręsti ginčus prieš pradedant pažeidimų nagrinėjimo procedūras. Komisija jį naudoja nuolat ir norėtų, kad jį naudotų visos valstybės narės.

66 2010 m. vidutiniškai tokių neperkeltų teisės aktų buvo 0,9 %, o ketvirtadalis valstybių narių jau pasiekė 0,5 % tikslą.

67 2010 m. tokių atvejų vidutiniškai buvo 0,7 %.

2012 m. pabaigoje reikės pradėti naują bendrosios rinkos vystymo etapą. Vertinant bus remiamasi plataus masto ekonominiu tyrimu, kurio rezultatai turėtų padėti nustatyti sritis, kuriose yra neišnaudotų augimo galimybių ir, esant reikalui, nustatyti naujus augimo svertus. Komisija, naudodama naujas valdymo priemones, taip pat konsultuosis su pilietine visuomene ir visais bendrosios rinkos dalyviais.

Piliečiai ir įmonės galės pasinaudoti visais bendrosios rinkos privalumais tik tuomet, jei **Bendrosios rinkos aktas ir jo prioritetiniai veiksmai bus greitai ir plačiu mastu įgyvendinti**. Šia veiksmų programa daug prisidedama prie Europos ekonomikos konkurencingumo didinimo, todėl ji turėtų būti laikoma svarbiausiu prioritetu. Tam reikės aktyvių visų Europos institucijų, valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių veiksmų.

Atsižvelgdama į tai, Komisija:

- ragina Europos Parlamentą, Europos Vadovų Tarybą, Tarybą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir Regionų komitetą tvirtai remti Bendrosios rinkos aktą;

- ragina Europos Vadovų Tarybą pritarti dvylikai Bendrosios rinkos akte nurodytų prioritetų ir jų įgyvendinimui teikti pirmenybę;

- ragina Europos Parlamentą ir Tarybą teisėkūros procese Bendrosios rinkos akte nurodytoms pagrindinėms priemonėms teikti didžiausią prioritetą ir pritarti greitam jų priėmimui ne vėliau kaip iki 2012 m. pabaigos;

- pagal Europos semestrą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai praneš apie Bendrosios rinkos akto ir pagrindinių jo priemonių įgyvendinimo pažangą, kad šis klausimas būtų svarstomas pavasario Europos Vadovų Tarybos susitikime;

- kartu su valstybėmis narėmis sieks sudaryti palankias sąlygas greitam Bendrosios rinkos akto ir pagrindinių jo priemonių įgyvendinimui;

- ragina valstybių narių nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas užtikrinti, kad būtų įgyvendintos bendrosios rinkos taisyklės ir kad jų būtų laikomasi;

- ragina visas suinteresuotąsias šalis, Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų narius, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijų atstovus ir kitus suinteresuotuosius subjektus aktyviai dalyvauti „bendrosios rinkos dienoje“, skirtoje pažangai ir būsimiems uždaviniams aptarti nacionaliniu ir Europos lygmeniu, visų pirma Bendrosios rinkos forume.

1 priedas. Pagrindinių priemonių lentelė

	Pagrindinė priemonė	Svertas	Komisijos pasiūlymas
1	***Teisės aktai, kuriais siekiama, kad rizikos kapitalo fondai, esantys bet kurioje valstybėje narėje, be kliūčių ar papildomų reikalavimų galėtų lengviau investuoti bet kurioje kitoje valstybėje narėje***	MVĮ galimybės gauti finansavimą	2011 m. IV ketvirtis
2	***Teisės aktai, susiję su modernizuotu profesinių kvalifikacijų pripažinimu***	Piliečių judumas	2011 m. IV ketvirtis
3	***Teisės aktai, kuriais nustatoma bendra patentinė apsaugos tvarka, taikoma kuo daugiau valstybių narių, ir vienoda ginčų sprendimo tvarka; siekiama, kad pirmieji bendri pažymėjimai, kuriems taikoma tokia bendra apsauga, galėtų būti išduoti 2013 m.***	Intelektinės nuosavybės teisės	2011 m. II ketvirtis
4	***Su alternatyviais ginčų sprendimo mechanizmais susiję teisės aktai. Ši priemonė apims ir prekybą internetu.***	Vartotojai – bendrosios rinkos dalyviai	2011 m. IV ketvirtis
5	***Europos standartizacijos sistemą reglamentuojančių teisės aktų persvarstymas, kad ši sistema būtų taikoma ir paslaugoms, taip pat kad standartizavimo procedūros taptų efektyvesnės, veiksmingesnės ir visuotinės***	Paslaugos	2011 m. II ketvirtis
6	***Energetikos ir transporto infrastruktūros teisės aktai, skirti europinės svarbos strateginiams projektams nustatyti ir jiems parengti, taip pat sąveikumui ir intermodalumui užtikrinti***	Tinklai	2011 m. IV ketvirtis 2011 m. III ketvirtis
7	***Teisės aktai, kuriais užtikrinamas abipusis e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo pripažinimas Europos Sąjungoje, ir Elektroninio parašo direktyvos persvarstymas***	Skaitmeninė bendroji rinka	2012 m. I ketvirtis
8	***Teisės aktai, kuriais sukuriama Europos sistema, skirta socialiai atsakingiems investiciniams fondams***	Socialinis verslumas	2011 m. IV ketvirtis
9	***Energijos apmokestinimo direktyvos persvarstymas, kad būtų užtikrintas***	Mokesčiai	2011 m. II

	nuoseklus įvairių energijos šaltinių traktavimas, siekiant geriau atsižvelgti į energetinį produktų turinį ir jų išmetamą CO_2		ketvirtis
10	***Darbuotojų komandiravimo direktyvos[68] perkėlimui į nacionalinę teisę, griežtesniam taikymui ir praktiniam įgyvendinimui pagerinti skirti teisės aktai ir teisės aktai, kuriais patikslinamos naudojimosi įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvėmis, taip pat pagrindinėmis socialinėmis teisėmis nuostatos.***	Socialinė sanglauda	2011 m. IV ketvirtis
11	***Apskaitos direktyvų supaprastinimas***	Teisinė įmonių aplinka	2011 m. II ketvirtis
12	***Persvarstyta ir modernizuota viešųjų pirkimų teisės aktų sistema***	Viešieji pirkimai	2011 m. IV ketvirtis

[68] Taip pat žr. pavyzdinę iniciatyvą „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė“, COM(2010) 682.

2 priedas. Bendrosios rinkos rodikliai

- ES vidaus prekyba prekėmis ir paslaugomis: 2009 m. ES vidaus prekyba prekėmis sudarė 37 % BVP (4 320 mlrd. EUR), o paslaugomis – 10,5 % BVP (1 233 mlrd. EUR) [69].

- Elektroninė ES vidaus prekyba: 2010 m. 9 % Europos gyventojų pirko iš kitose valstybėse narėse įsisteigusių tiekėjų[70].

- Europos patentui gauti pateiktos ir patenkintos paraiškos: 2010 m. (preliminariais duomenimis) Europos patentų biurui buvo pateiktos 235 029 Europos patento paraiškos; buvo suteikti 58 108 Europos patentai[71].

- Tarpvalstybinis ES valdžios institucijų bendradarbiavimas (Vidaus rinkos informacinė sistema – VRI): 2010 m. pabaigoje VRI buvo užsiregistravusios 5 737 kompetentingos institucijos[72].

- Į nacionalinę teisę neperkeltų ES vidaus rinkos teisės aktų skaičius: 2010 m. pabaigoje į nacionalinę teisę visoje ES neperkelta 0,9 % ES teisės aktų[73].

- ES piliečių, dirbančių kitoje valstybėje narėje, skaičius: 2009 m. – 5,8 mln. piliečių, t. y. 2,5 % darbingo amžiaus ES gyventojų[74].

---

69 Eurostatas.
70 Eurostatas.
71 Europos patentų biuras (EPO).
72 Europos Komisija.
73 Europos Komisija.
74 Eurostatas.